

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen

YTTRANDE
2017-12-18

Dnr 2017/842

Miljö- och energidepartementet
Miljöprövningsenheten

Miljötillsynsutredningens betänkande Miljötillsyn och sanktioner – en tillsyn präglad av ansvar respekt och enkelhet (SOU 2017:63)

Regeringskansliets remiss dnr M2017/01714/Me

Inledning

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har granskat betänkandet främst utifrån de frågor som rör domstolens verksamhet.

I fråga om förslagen som i första hand rör andra myndigheters verksamhet delar domstolen utredningens bedömning vad gäller behovet av ett bättre stöd från de tillsynsvägläddande myndigheterna och en mer sammanhållen styrning av myndigheterna. Detta kan antas leda till en mer enhetlig rättstillämpning. Domstolen ställer sig av samma skäl även positiv till ett återinförande av nationella branschexperter.

Ingripanden mot kommuner som inte sköter sitt tillsynsuppdrag

Utredningen föreslår att länsstyrelserna ges möjlighet att förelägga en kommun som inte uppfyller de skyldigheter som följer av ett tillsynsuppdrag att avhjälpa bristerna. Det har inte angetts om eller hur föreläggandet är avsett att kunna överklagas. Att bestämmelsen är avsedd att införas i miljötillsynsförordningen medför sannolikt att länsstyrelsens beslut får överklagas till mark- och miljödomstol (19 kap. 1 § tredje stycket och 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken). En sådan ordning kan vara lämplig och frågan bör tas upp i den fortsatta beredningen.

Rätten att vara passiv

Utredningen förordar att rätten att vara passiv författningsregleras i miljötillsynsförordningen. Domstolen anser att ett ställningstagande till den frågan bör göras först efter en utredning i ett bredare sammanhang.

Förutsättningar för en sanktionsväxling på miljöområdet, ett nytt 29 kap. miljöbalken m.m.

Domstolen delar utredningens bedömning att det finns skäl att genomföra en djupare översyn av det miljörettsliga sanktionssystemet och att detta lämpligen sker genom att en särskild utredning tillsätts. Domstolen anser att det är positivt om en sanktionsväxling kan komma till stånd, inte minst på kemikalieområdet.

Utredningen har tagit fram ett utkast till ett nytt 29 kap. miljöbalken. I jämförelse med det nuvarande kapitlet framstår utkastet som en förbättring, särskilt i fråga om tydlighet och struktur. Utkastet bedöms kunna utgöra en god utgångspunkt för ett fortsatt arbete.

En fråga som ibland kan vara svår att avgöra är om en eller flera sanktionsavgifter ska tas ut. Beroende på hur en verksamhet delats in eller utformats och lydelsen i sanktionsbestämmelsen kan det totala avgiftsbeloppet variera betydligt. Som exempel kan nämnas ett nyligen avgjort mål där det ansetts föreligga förutsättningar att påföra ett bolag sammanlagt sju sanktionsavgifter (Mark- och miljööverdomstolens dom den 7 december 2017 i mål nr M 1135-17). Frågeställningen kan antas vara relevant på flera områden inom miljöretten och bör uppmärksammas vid utformningen av ett nytt regelverk om sanktionsavgifter.

Tingsrätternas behörighet att pröva miljöbrotten

Utredningen föreslår att åtal för miljöbrott ska väckas vid de tingsrätter som är mark- och miljödomstolar. Att relativt få miljöbrottmål inkommer till tingsrätterna är ett skäl att samla hanteringen av miljöbrottmålen. Vad gäller behovet av specialisering i dessa måltyper bör det framhållas att

även erfarenhet av allmän brottmålshantering är av grundläggande betydelse för en rättssäker och effektiv handläggning.

Den föreslagna ordningen medför att kumulation av brottmål med stöd av rättegångsbalkens regler kan ske till sådana tingsrätter som är mark- och miljödomstolar (19 kap. 6 § rättegångsbalken). Däremot kommer miljöbrottmålen inte kunna handläggas av annan tingsrätt genom kumulation (19 kap. 9 § första stycket första meningen rättegångsbalken). I samband med inrättandet av patent- och marknadsdomstolar framhöll denna domstol att det vad gäller s.k. blandade mål borde finnas ett undantag som möjliggör att åtalen prövas av även annan än exklusivt behörig domstol. Förslaget genomfördes inte (prop. 2015/16:57 s. 187 f.). Det synsätt domstolen då gav uttryck för gör sig inte gällande i mindre grad på miljöbrottmålens område, vilka inte sällan avser förhållandevis lättbedömd bötesbrottslighet. Det finns därför anledning att överväga att ett undantag införs som möjliggör att åtalen i sådana fall prövas gemensamt av annan domstol.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, hovrättsrådet Fredrik Ludwigs, tekniska rådet Yvonne Eklund och tf. hovrättsassessorn Alexander Häggkvist, föredragande.

Fredrik Wersäll

Alexander Häggkvist